

102.

7-851

III
A 269

Cam. 32.

EX BIBLIOTH.

NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

III A 269

SIGNAT. CLDCCCXIII.

Exquisitissima & singularis Ingenij
ORATIO,
DE LIBERATA CIVITATE
VIENNENSI.

De
Immanissima Tyrannide & in-
festissimis Turcarum Armis,
PATAVII HABITA

à

Prænobili & Praclarissima Quindecim Anno-
rum Virgine,
CAROLA CATHARINA
PATINA,

in Præsentia Almæ Universitatis Patavien-
sis, 31. Octobris, Anno 1683.

IMPERATORI CÆSARI,
LEOPOLDO I.

AUGUSTO, OPTIMO, MAXIMO,
TRIUMPHATORI, INVICTISSIMO,
DICATA & CONSECRATA.

LEUTSCHOVIAE,

Typis SAMUELIS BREWER.

Psalm. 8. v. 3.

Ex ore infantium & lacten-
tium perfecisti tibi laudem,
propter inimicos tuos : ut
destruas inimicum.

DE LIBERATA CIVITATE
VIENNA,
ORATIO.

DE liberata Civitate VIENNA, deque profligato exercitu Ottomanico, si Ego puella, ætate tenera, ingenio modico, doctrina perquam mediocri orationem habere hodie aggrediar, nemini mirum videri debet; Talis enim ac tanta victoria vel mutis vocem donare possit. De tam miro tamque prospero successu nihil equidem fileat; Exultant in cœlis Angeli, fremunt in Tartaro Dæmones, totus orbis Christianus passim lætatur ac plaudit. Nullo vel ætatis vel sexus vel sortis discrimine, proceres ac populus, sacerdotes, magistratus, cives, pueri, ac puellæ certatim Deum adorant, Imperatorem celebrant. Ipsa profecto rerum Natura in partes lætitiæ ire gestit, ac sacro concentui succinere videtur. Sol splendidius nitet, puriori luce aridet æther, plausibus, cantibusque aër personat, festis undequaque ignibus terra emicat, universa denique mundi compages prorumpit in gratiarum actiones, & ad publica Christianorum gaudia conspirat. In tanta rerum omnium exultatione silere nefas fuerit. Ego certè non patiar, ut lætis clamoribus circumsonantibus una obmutescam, sed communi laudis gaudii que voci, vocem meam quantumvis debilem adjungam, Christo gratias agam, atque

(S) 2 Impe-

Imperatorem celebrabo. Et quoniam Imperatoris causa, Dei causa est, dum Deum laudaverit mea lingua, celebrabitur Imperator pientissimus; ut contra, Imperatoris laudes ac præconia in Dei gloriam indiviso nexu refundentur.

Equidem in tam insigni Victoria, si quis Deo Victori, Christo Liberatori maximas primasque gratias agere recuset, summè ingratus; Si quis divinam opem illuxisse non viderit, summè cœcus dicendus fuerit: *sz (Jac. c. 1. v. 17.) omne datum optimum & omne donum perfectum desursum descendit à Patre luminum*, sanè hic præcipuè se miris modis exhibuit divina potentia, se perspicuis notis conspiciendum præbuit Numinis favor. Quis enim obsessorum Christianorum animis incredibilem fortitudinem, tantam in adeundis periculis audaciam, in perferendis constantiam instillare valuit? Quis, nisi Deus exercituum, populi sui curam gerens? Quis Poloni Regis cor ita movit ac permovit, ut non dicam missis copiis suppetias ferret, sed ipse relicto regno suo, nec ipse modò, sed adjuncto lateri dilectissimo filio, Adolescente regio, in auxilium lubentissimè convolaret? Quis, nisi ille Deus, in cujus manu Cor Regis est? Quis auxiliares cohortes undique collectas ita direxit ac temperavit, ut in tempore confluerent, ut civitati novo ac majori hostium impetu oppugnatae, jam labanti, jam ad incitas redactae, non dicam opportuno die, sed hora congrua, ipso temporis puncto suum affuerit auxilium, salusque orta sit repentina? Quis nisi ille ex quo salus, ille qui visitat suos tempore opportuno, qui

qui solus novit dies ac tempora quæ ipse posuit in sua potestate? Quis vim ingentem imbrium cœlitus immisit, ut vis pulveris pyrii, incredibili cura collecti, tum in cuniculis tum in munimentis evanesceret labore irritato, castraque hostilia penè liquefacta solverentur? Quis, amabo, quis nisi ille qui (Psalm. 103.) prout loquitur Propheta Regius, *nubibus tanquam currui insidet, & grandine, igne, ac pluvia administris utitur tanquam Angelis?* Quis repente pavore Ottomannorum corda ita percussit, ut ipsi virium suarum suæque multitudinis immemores, nova formidine attoniti, tanquam ex incendio, se eriperent, & turpi fuga salutem consulere? Quis, quæso, quis nisi ille, ante quem voraces ignes ambulant, de quo scriptum est: *Exsurgat Dominus, & dispergentur inimici ejus.*

Te Deum ergo laudamus, Tibi Christe gratias agimus: Tu Ecclesiæ laboranti consulisti, Tu populum tuum servasti, Tu Templis atq; Altaribus tuis opem tulisti. Pugnabant pro Christo milites nostri, pro illis pugnavit Christus: Hoc auxilio freti bellatores Christiani pro mœnibus Viennæ stantes, alacri animo arma capebant, & irruentes hostes è muris fortiter propulsabant, de victoria certissimi, cum vel moriens triumphet Christianus, imò tum maximè triumphet, quum pro causa Christi moritur. Hac fide pugnantes si quem fortè socium ante oculos procumbentem viderent, non ignavorum ritu desperabant, neque muliebriter flebant, imò ejus forti propemodum invidebant: neque enim

commitem ab hoste immanissimo trucidatum, sed
Martyrem à Deo benignissimo ereptum judicabant,
neque illum humi jacentem, sed in cœlo exultantem
prospectabant.

- - - O ter quaterque beati,
Quêis ante ora Dei sub mœnia celsa Viennæ
Contigit oppetere!

Vos enim dum terram propugnatis, cœlum me-
ruistis, dumque brevis vitæ jacturam pro Christo
facitis, compendio paucis concessio, ad æternæ vitæ
delicias rectâ convolâstis.

Neque verò inulti cadebant Heroës nostri, sed
pro singulis Christianis vel centum Barbari occum-
bebant, victimæ nîl miserantis Orci, quas veluti in-
ferias suorum beatis Manibus victor Exercitus de-
vovebat. Non enim unquam ad mœnia propius ac-
cedere ausi sunt hostes, quin fortiter repulsi largâ
strage temeritatis pœnas luèrent. Cumulatis vel una
die insultibus, cumulata cœdes emergebat, & quò
pertinacior erat imperus, eò densior illis occisio,
ampliorq; nostris victoria oriebatur. Nempe pro
Aris & Focis, pro Christi peculio decertabant
Christiani. Dum milites pro muris stantes hostem
stricto macrone arcebant plurimi Moyfes in monte
sancto collocati, manibus ad Deum protensis, in-
rimibus illis quidem, sed tamen efficacibus infidelium
impetum retundebant, & Fidelium animos occulta
quadam vi ad pugnam, imò ad victoriam accende-
bant.

Gaudete & exultate milites Christiani, Civitatis
Principis gloriosissimi custodes: exulta ac triumphate
for-

fortissime STAREMBERGE, quem Viennæ Angelum
tutelarem jure merito dixerim: Vos dum Impera-
toriam urbem custoditis, totius Ecclesiæ custodiam
vobis paratis; dum pro præsidio civitatis statis ar-
mati, sub omnium Sanctorum præsidio, tanquam
sub adamantino clypeo latere meruistis. Ipsa com-
militonum vestrorum animæ Beatorum choro re-
cens adjunctæ vestro non defuerunt auxilio. Novi
Cœlites, ut ut felices, pro vobis solliciti fuerunt,
ut ut triumphantes, pro vobis, pugnare, pro vobis
vincere non dedignati sunt, imò hunc laborem in
triumphi sui partem non contemnendam reposue-
runt. Jubilæo universali à communi Christiano-
rum Patre indicto ac passim celebrato, vidit Deus
ac tota cœli curia, vidit totus mundus, quo affectu
vota nuncupaverimus, quo ardore vobis victoriam
è cœlo elicere conati simus. Lacrynis nostris ac
gemitibus veniam Deum poposcimus; jejniis sole-
mnibus Numinis favorem imploravimus; præcibus
tùm publicis tum privatis Christum sollicitavimus,
ut nobis propitius iram suam converteret in Gentes,
quæ non norunt Nomen suum, aut ita solùm nô-
runt, ut nefandis blasphemis proscindant. Neque
omninò incredibile est, Ecclesiæ suspiriis tanquam
vaporibus è terra emergentibus cusum fulmen pro-
diisse, quo percussus jacuit exercitus Ottomanicus.

Certè cum animo mecum reputo mirabilem il-
lam pluviam cœlitus erumpentem, quæ adluvii instar
cuniculos hostium & munimenta devastavit, omnes-
que illorum spes ac consilia in profundum demersit,
non possum quin tali portento obstupescam, præ-

sentemque Numinis favorem agnoscam. Scilicet Deus Optimus Maximus suorum lacrymas pensare voluit effusis pluviis, quæ non secius barbaris nocuerunt, ac horribilis illa grando, quæ olim hostes populi sui, Duce Josue, decertantis percussit ac contudit. Quin etiam confidimus brevi fore, vel jam nunc obtigisse, ut piæ gentis sancta jejunia rependat idem Deus, immissa in Turcas dira fame & acerbis jejuniis, quæ non pietate adducti sed penuria coacti in pœnas belli nefariè suscepti celebraverint.

Historicorum consensu comprobatum est, legionem Christianam sub M. Aurelio Imperatore militantem, precibus ad Deum fuis, largam sitibundo exercitui pluviam impetrasse. Ardentes Christianorum preces mirabilem hanc pluviam nuper impetrasse, nec judicare nec credere erubescimus. Fuerit illa quidem olim Amicis benigna, at ista non minore beneficio fuit infensissima barbaris Viennæ obsessoribus. Tibi nempe IMPERATOR AUGUSTISSIME, ipsa rerum Natura, volente Deo, suum obsequium præstitit. Tibi operam navavit ær, Tibi famulatus est imber. Atque ut quondam de Theodosio pio decessore tuo dignissimo cecinit Claudianus: liceat nobis de Te, versu paululum deflexo, dicere:

O nimium dilecte Deo! cui fundit ab alto,
Armatas hyemes Christus, cui militat æther,
Et conjurati volvuntur nubibus imbres.

Jamque ad Te, IMPERATOR OPTIME,
nostra se convertit oratio; scilicet Tibi secundas
post Christum Liberatorem gratias deberi fatemur
ac præ-

ac prædicamus: Secundas certè, quia primas Deo nostro partes nec denegat, nec invidet Majestas Tua, quæ alios non imperio magis quàm pietate antecellit. Tu omnibus mortalibus major, Deo minor es, ac Deo minorem Te jaſtas, inò quod Deo minorem Te geris, hinc verè Imperator, verè Auguſtus es. Hac virrute inconcuſſum ſtabit imperium tuum, & omnia tua conſilia proſperè cedent. Hac virtute Deum faventem, populum obſequentem, militem ſtrenuum Tibi demeruiſti. Hac quidem virtute, hoſtes Dei adverſus Majestatem tuam concitaſti, ſed ejuſdem virtutis efficacia hoſtes Dei ac tuos conculcabis & proteres.

Religio, virtutum prima, in corde Tuo velut in digno folio immota ſedet ac triumphat; at non ſola eſt Tibi primaria hæc virtus, inò veluti Regina cæterarum virtutum conſortio ſtipata eminent. Religionis Comites Tibi ſe adjungunt, Juſtitia, Bonitas, Clementia, Fortitudo, Magnanimitas, ac Sapientia: Sapientia, inquam, quæ privato cuique neceſſaria, in Principe potiffimum requiritur, quippe qui non ſuæ modo ſed ſuorum populorum ſaluti conſulere tenetur. Imperatoriæ hujusce ſapientiæ ſingulari luce illuſtrata Majestas tua ſub principium teterrimi belli, ſedem gubernandis populis ac dirigendis legionibus aptam atque idoneam in medullis imperii ſui ſelegit; Ac quemadmodum Sol in centro Coeli ſtans, Planetis longe diſtantibus vim ſuam ſuumque lumen diffundit; Sic Tu in centro domini Tui ſtans, omnibus ejus partibus conſuluiſti. Illinc arcta foedera contra hoſtem ſancis,

auxilia evocas, milites conscribis, duces creas, captas tempora: Illinc solerter prævides, prudenter provides, sapienter deliberas, fortiter celeriterque deliberata exequeris. Hisce studiis verè imperatore dignis, Vienna tua setvata est, & fuso fugatoque hoste liberata.

Tu, Imperii tui ut summus es moderator, ita primarius custos exstitisti, Tu inclyte Civitati præbuiisti copias, Tu copiis Ducem egregium, Tu copiis ducique auspicia tua, ipsisque auspiciis tuos Divos, tuumque ausim dicere, utpote Tibi faventem ac benevolum, Deum conciliasti. Tu non modò extra Viennam, sed intra Viennæ muros, corpore absens, Majestate præsens, omnia moderabaris. Tu amore Tui, obsequio ac reverentia, militum ducisque corda accendebas, brachia movebas, ictus dirigebas. Quis eum absentem dixerit quem singuli animo præsentem videbant? Custodes Viennæ milites hinc sancta Christi altaria, illinc augusta Imperatoris palatia alternis vicibus intuentes, quâ fortitudine armabantur? quo pietatis ardore in Barbaros excaendescebant?

In animis illorum modò personabat vox Christi in hunc modum conquerentis: siccine hæc templa in Mosqueas convertent Ottomanni? Hæccine altaria sibi vindicabit impius Mahometes? Neque multò post ibidem personabat Imperatoris vox hoc pacto indignantis; Hæccine palatia ab Imperatore vestro benignissimo Principe eripiet ferocissimus Turca? Itane triumphabit truculentus Christianæ fidei hostis, & domum hanc augustam pietatis, Ju-
stiriæ.

stitiæ ac temperantiæ venerandum domicilium in turpe concubinarum ac meretricum lupanar convertet impurissimus Tyrannus? Tali in Deum atq; Imperatorem suum pietate tanquam duplici face instincti atque accensi, non modò protegendæ civitati pares erant, sed profectò ii erant, qui eruptione facta exercitum hostilem delere potuissent, nisi sapiens Staremburgius primum usus stimulo, jam ad talem impetum, comprimendum fræno uteretur, & provido consilio jamjam accedentes auxiliares cohortes opperiendas duceret. En adsunt auxilio invictæ copiæ & Tuæ & sociæ, primoque impetu facto civitatem obsidione liberant, hostem de castris propellunt, & in fugam conversum ingenti clade profligant. Non longè hinc aberas, IMPERATOR AUGUSTISSIME, ad hostilia castra, ad civitatem tuam jam accesserat jamque propius accedebas: Appropinquantem Majestatem tuam senserunt nostri milites, senserunt Barbari, sed ut animo ita eventu longè dispari. Christiani tanquam Numinis propitii benigno aditu animati sunt ac roborati: Profanæ copiæ tanquam Numinis irati adventantis occursum dejectæ sunt atque percussæ.

Adventante Deo, procul ô procul este profani.

O victoriam admirandam! O celeritatem incredibilem! Cum Tu advenisti, jam hostem profligaveras. Dixit Cæsar ad demonstrandam celeritatem suam adversus Ponti Regem, VENI, VIDI, VICI: Dixit Poëta Italus de Ludovico Justo in expugnatam Rupellam, Venne, vinse, e non vidde il gran Luigi. Majora de Te ac mirabilia pro-

profectò dicenda sunt, Tu nondum veneras, sed venire parabas, nondum videras, sed eminus videre castra occeperas, cùm hostem numerosissimum viciisti, fugasti ac debellasti. In cumulum nedum in dispendium Tuæ gloriæ Tibi cedit talis & hunc in modum parta victoria; vel sola viciniæ tuæ fama percellendo hosti sufficit. Tua in solidum victoria est, Milites, Duces, Principes, imo Reges, qui in hoc prælio fortiter sese gesserunt, sub Tuis auspiciis, pro Tuo jure, Tibi præliati sunt: Tu victoriam reportasti, Aquila tua, Ales ministra fulminis, fulmen in hostes jaculata est. Tu Christiani exercitus mens atque anima fuisti. Tu vim incredibilem Barbarorum interfecisti, brachiis alienis, imò Tuis, neque enim aliena sed Tua dicenda sunt Tuorum brachia, hominum qui à Te pendent, Te respiciunt, Tuoque moventur arbitrio.

Lætare ac jubila, gloriosa civitas VIENNA, gravi obsidione liberata, Imperatorem Dominum tuum triumphantem, imò triumphis omnibus majorem excipe, gremio complectere, cole & Germanum Liberatorem agnosce. En adest qui lucem patriæ reddit dux optimus. Spargite, ô cives, vias floribus; venienti occurrite exhilarata facie, Victorem insolitis plausibus celebrate, meritisque laudibus in cœlum evehite. Neglectæ domus excolantur, officinæ ornentur, forum impleatur Civibus, qui patriam armis propugnarunt, cara pignora ipsis ob ætatis vel sexus infirmitatem paulisper subducta redeant, dulcibusque osculis atque amplexibus lætitiâ diffundant. Nova luce civitas refulgeat,
NOVO

novo decoretur cultu, nova superbiat pompa.
Mersata quidem profundo est, sed hinc pulchrior
emerget: Variis quidem jactata est casibus, sed jam
servata inde alacrior vegetiorque ad sua munia ex-
surget, & instar arboris securi tonsæ, ab iplo ferro
vires atque animum ducet.

„Et tu, TERRA AUSTRIACA, post tot
exantlatos labores jam tandem respira, quòd tan-
tam pestem evomueris, forasque projeceris, respira
ac meliores spes concipe.” Truculentus hostis tuus
devictus est, & alteram partem disjecisti, alteram
humi prostratam habes. „Nuper quidem Barbari in-
audita crudelitate tibi vineas exscindebant, arbores
evellebant, fruges diriepiebant, hortos proculca-
bant, prædia incendebant, omnia denique igne
ferroque depopulabantur; En quales scelerum suo-
rum pœnas dedêre. Truces apri, feri ursi, lupi
rapaces, provinciarum devastatores, Aquilæ fatalis
rostro atque unguibus, discerpti sunt & dilaniati.
Turcarum, Tartarorum, Scytharum, Arabum, Æ-
gyptiorum stupenda colluvies, per campos, quos
fœdè turpaverant, passim prostrata jacet, putridis-
que cadaveribus pro æterno gloriæ tuæ monumen-
to, tanquam victimis tibi satisfactum est. Agro-
rum tuorum ubertate pingues evaserant Barbari, ex
ipsa cadaverum pinguedine ubertatem, Dei justo
miraculo, agri recipient, suosq; illis reddetur ad eps.
Sordes quas hominum malefactorum sceleribus
inquinatum solum contraxerat, abluet sanguis ho-
stilis: Hoc sanguine terra non erubescit, sed quasi
triumphali veste induta purpurascit. Utinam san-
sanguis

gvis ille evadat in rorem foecundum, unde pullu-
lent palmæ, germinent lauri, quibus coronentur
illorum capita, qui plenam de Ottomannis victori-
am portaverint. Sic auguror, sic opto.

Perge igitur, IMPERATOR INVICTE,
perge, reliquias nefarii exercitus perde atque ex-
scinde; pro Vienna oppugnata, expugna Byzan-
tium. Non illa quidem urbs Viennæ instar fortiter
resistet; exarmata, attonita, stupefacta civitas illicò
manus dabit: Byzantium oppugnare expugnare
fuerit. Funditus deleatur imperium Ottoman-
nicum, Sacro Imperio totiçue orbi Christiano in-
fensum atque infestum. Lunam in fastigio turris
Viennensis prominentem suum ipsi insigne Otto-
manni tormentis bellicis everterunt, & in imum de-
truserunt. Accipe omen IMPERATOR MA-
XIME, & in pœnas belli ultrò & contra omne
jus suscepti, Lunam Ottomanicam è fastigio po-
tentia ac magnitudinis dejice, atque in imum de-
turba. Perge, Cæsar, nec contentus vincere
utere victoria.

Sed quid ago? quo me raptat animi impetus?
Ego puella ordinis infirmi, Te imperatorem po-
tentissimum ac sapientissimum adhortor, Teque
ad officia tua oratione impello: audaciæ meæ
veniam oro: Ignosce IMPERATOR CLE-
MENTISSIME, imperito sexui, ætati im-
providæ. Si quid peccavi, amore in fidem Chri-
stianam, ardore in gloriam Majestatis tuæ tanquam
æstu abrepta peccavi, & pudoris limites transilivi.
Ignosce affectui, ignosce pietati. Denique igno-
sce

ſce mihi, **LEOPOLDE CLEMENTIS-**
SIME, in gratiam Caroli parentis mei, cui bene-
volentia tuae Cefareae luculenta pignora non ſemel
impertitus es. Novi Ego, & ſæpè ſæpius narra-
tem Patrem audivi, (id enim ſibi in vita primarium
ac non ipſi modò, ſed toti familiae ſummè honori-
ficum obtigiffe autumat,) qua humanitate illum
non dicam in Palatio, ſed in Muſæo Tuo excipere
dignatus ſis; qua benignitate pretioſi temporis,
quod generis humani beneficio conſecratum eſt,
vel quatuor horas integras, ſolo adſtante Comite
à Lamberg, illi conceſſeris, & in mutuum de re
litteraria colloquium impenderis. Imò ſi dicere
liceat, ut Orationis meae plauſibiliorem reddam
rationem; Non ego Te hortor, **IMPERA-**
TOR AUGUSTE, non ego Te ad officium
tuum impello; Tantum vota nuncupo, tantum
animi mei deſideria ac ſenſa oratione explico. Hæc
optare, hæc augurari fas & jura ſinunt.

Eja igitur **INVICTE LEOPOLDE**,
teterimum hoſtem non modò expelle, ſed perſe-
quere, ſed ſua illum in ditione oppugna atque ex-
pugna. Primarium Ottomanni Imperatoris ſignum
cum ipſius Ducis tentorio captum atque direptum
magnum quid & memorabile portendit: Toti Im-
perio nefario cladem impendentem hinc auguror,
tali omine exitium imminens præſagit animus. Te-
cum ad tam præclarum facinus omnes Chriſtianos
Principes ſacro foedere conſpiraturos confido.

/// Quid ſtatis, Principes Chriſtiani, communis
hæc cauſa eſt, communis videlicet hoſtis eſt Otto-
mani.

manicus Tyrannus. Vestris ille in universum Imperiis inhiat, vestram fidem penitus exscindere molitur. Ad communem salutem insurgite omnes; contra nefarium Christi ac Christianorum perduellem, colligite animos: Vires conjungite, Christiani Principes & Monarchæ, Barbarorum recentis strage tutam atque amplam viam vobis fata aperiant; Mira hac victoria tanquam cœlesti classico Christus Vos ad suam causam defendendam excitat: Obsecundate fati, Christum invitantem & ad Bellum sacrum Vos provocantem sequimini. Vobis aderit Christus, & qui modò Vos vocat, ipse vocatus Vos in tempore audiet, Vobis opitabitur, & pia consilia non ad suam duntaxat, sed & ad Vestram gloriam felice exitu coronabit.

D I X I.

m.
o-
es;
el-
ia-
nti
ri-
co
ci-
&
ni.
of
to

ULB Halle 3
007 375 425

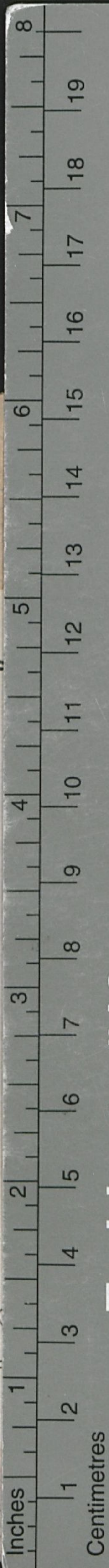

VD 17

2

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

Farbkarte #13

Exquisitissima & singularis Ingenij

**ORATIO,
DE LIBERATA CIVITATE
VIENNENSI.**

De
**Immanissima Tyrannide & in-
festissimis Turcarum Armis,
PATAVII HABITA**

*Prænobili & Praclarissima Quindecim Anno-
rum Virgine,*
**CAROLA CATHARINA
PATINA,**

in Præsentia Almæ Universitatis Patavien-
sis, 31. Octobris, Anno 1683.

**IMPERATORI CÆSARI,
LEOPOLDO I.
AUGUSTO, OPTIMO, MAXIMO,
TRIUMPHATORI, INVICTISSIMO,
DICATA & CONSECRATA.**

**LEUTSCHOVÆ,
Typis SAMUELIS BREWER.**

